

April 1995

Leerlingen van de basisschool
in Gelselaar interviewen hun
grootouders over hoe zij de
tweede wereldoorlog hebben
beleefd.

Interview met bakker Hondorp.

door John Klein Blumink en Elwin Hondorp.

DE TWEEDE WERELD OORLOG

VRAAG 1. Hoe oud was je in het begin van de oorlog ?

Ik was zeven jaar oud toen de oorlog uitbrak op tien mei 1940.

In GELSELAAR was nog niet zoveel te beleven, alleen 's morgens hoorden we enorme knallen van de bruggen over het Twente-Rijnkanaal die vlogen er uit. Er kwamen jagers over. Heel laag je kon de piloten zo zien zitten die waren maar een 14 meter hoog. We hebben niet veel vernomen van de oorlog. 's Avonds zagen we lichtkogels in de lucht maar we wisten niet wat voorn rooie en groene ballen waren.

VRAAG 2. Was de oorlog ernstig ?

De eerste paar jaren was 't niet zo ernstig in GELSELAAR in andere plaatsen was het erger. Maar er kwamen 's nachts wel jagers over en er waren luchtgevechten toen kwamen de Tommy's als eerste over die gingen Duitsland bombarderen en dan werdt er geschoten s nachts en toen werd er een boerderij in Borculo ernstig beschadigd en toen viel de eerste straaljager de eerste jager bij de Beumer op 13/14 maart 1942 viel er een Duitse jager die werd neer geschoten die kwam heel laag over GELSELAAR heen en die storte vlak bij het kerkhof neer daar was ik erg van onder de indruk ik zag daar een tand in de boom liggen een kaak was dat ik heb er jaren van gedroomd dat is nu wel weer over.

VRAAG 3. Waar schuilde je in de oorlog met je familie ?

In de kelder. Maar we hebben niet zo erg vaak in de kelder gezeten. Als er luchtgevechten waren dan werd er geschoten en dan ging je de kelder in of als er bommen vielen. We waren met ons drieën, mijn vader, mijn moeder en ik. We zaten in de kelder waar julie nu wonen. Die kelder is niet zo groot (4 bij 3 meter).

VRAAG 4. Heeft je vader ook in het leger gezeten?

Nee, mijn vader heeft nooit in het leger gezeten, hij was bakker en had er geen tijd voor .

VRAAG 5. Heb je wel eens een geweer in je handen gehad?

Ja. ik heb eventjes een geweer in min handen gehad. maar die moest ik later inleveren. Die heb ik al lang niet meer.

VRAAG 6a. Ben je ook gevangen genomen?

Nee ik ben niet gevangen genomen, maar ze hebben me wel eens meegenomen in een auto. Toen moest ik de mensen aanwijzen waar de familie Karssenberg woonde. Die werkte bij de ondergrondse maar die man was voor die tijd al gewaarschuwd. Hij was al weg toen de S.S. daar kwam.

Ze hebben die vrouw maar meegenomen.

VRAAG 6b. waar ben je dan gevangen genomen?

Ik moest met een auto mee de weg wijzen want de Duitsers wisten de weg niet. Als je op het postkantoor

bent moeten ze zeggen waar de mensen wonen en adres.

VRAAG 7. Zijn er nog familieleden van je opgepakt?

Ja een oom van mij die is in een concentratiekamp omgekomen Noinkamp in Noord-Duitsland.

VRAAG 8. Kwam je vaak buiten?

O ja hele dagen mocht je wel buiten komen maar later mocht je alleen 's avonds naar acht uur niet meer buiten komen anders moest je een ausweiser hebben.

VRAAG 9a. Ging je nog gewoon naar school ?

Ja we gingen el naar school maar de ene keer zaten we in de kerk en dan bij Bakkers op de deel en dan bij van Hasz op de kamer want in de school lagen vaak Duitsers en dan werd de school gevorderd en dan moesten de kinderen een ander heenkomen zoeken

VRAAG 9b. Wat voorn beroep leerde je op school ?

Nou op school leerde ik geen beroep maar daar had je het basis-onderwijs maar daar kwam in de oorlogsjaren ook niet zo gek vee van terecht het beroep dat leerde ie later pas toen je naar de technische-school ging.

VRAAG 10. Had je ook vriendjes in de oorlog ?

Ja een stuk of 4 ja spelen wel bijvoorbeeld. Wandelen. koekoek, kastie, knikkeren en vliegeren met zelfgemaakte vliegers

VRAAG 11a. Waar stookte jullie de kachel mee ?

Nou eerst waren er nog wel kolen te krijgen maar dat duurde niet zo gek lang en toen kwamen de kolen op de bon. Dat werd steeds minder en toen moesten wij hout hakken en toen heb ik nog een in het Westervier heb ik hier (op de been) nog een litteken ik heb mij nog een keer in de been geslagen.

VRAAG 11b. Wat voorn kachels hadden jullie ?

Wij hadden 3 kachels een fornhuis, een haard en een salamander en elektrische kookplaat en die werden altijd wel gestookt elektrisch was er nog heel lang een paar dagen voor de bevrijding werd het elektrisch pas afgesloten.

VRAAG 12. Hadden jullie vee ?

Nee vee hadden we niet, we waren geen boer

VRAAG 13. Ben je ook gevlucht ?

Ja we zijn wel ongeveer drie weken weg geweest. Het huis werd gevorderd voor een rode-kruispost wat nu de rarekier is werd vroeger gebakken dat was vroeger een bakkerij bij mijn oom zijn wij 3 weken op kost geweest en toen naderhand toen de Duitsers weg waren toen konden we er weer in. Maar toen was er geen mens maar de bevrijding was toen

VRAAG 14. Hadden jullie nog genoeg voedsel ! ?

O ja hier in de Achterhoek was nog genoeg voedsel want hier waren alleen veel onderduikers bij de mensen en die kwamen allemaal uit de stad maar eten was er genoeg maar het was niet zo luxe meer

je had rogge en pap en karnen deden de mensen dat deden ze in weckflessen en melkbussen en dan stampen en dan kwam er boter van en dan maakten we ook veel roggebrood de mensen brachten allemaal zakjes met rogge en ook wat tarwe en de tarwe werd dan gevuld en dan werd er brood van gebakken.

VRAAG 15. Zat je ook wei eens te huilen in de oorlog ?

Ja als er iets ernstigs gebeurde en als er mensen doodgeschoten werden hier in GELSELAAR geloof ik niet maar in andere hoorde je op de radio gelukkig niet maar hier bij Bovenschutte is ook een boerderij afgebrand door brandbommen. Dat is in mei 1943 geweest in januari toen was bijna de oorlog afgelopen. toen vloog er een jager in de brand die had eerst een luchtgevecht hier boven GELSELAAR bij de schoenmaker waren ramen kapot en bij de Schipper nog gaten in de muur. Bij Bovenschutte naast het huis is een piloot in de kersenboom terecht gekomen met zijn parachute.

April 1995

Dit interview is van Erwin en Thijs.

En de man die we hebben geïnterviewd is Derk Diepenbroek. - Casperk

Hoe was het in de oorlog: Een angstige tijd.

Was je bang in de oorlog: Nee niet echt.

Wat kon je halen als eten en was dat lekker: Wij hadden zelf eten in de winkel dat was wel lekker.

Had je wat te doen in de oorlog: Genoeg eerst kan je nog van alles doen en later te werk gesteld van de Duisers in Zevenaar. (Westerbouwstelling) We moesten tankvallen maken en loopraven en éénmans gaten. (voor luchtalarm)

Waar moesten jullie schuilen als er erg gevochten werd: in Zevenaar in de loopgraven en we hadden een schuilkelder in huis.

Hadden jullie ook en geheim radiootje of krant: Nee we hadden wel een krant en bij de pik hebben we naar de radio geluisterd.

Heeft opa ook mee in de oorlog gevochten: neen.

Hebben jullie nog wat leuks meegemaakt in de oorlog: Ja in Zevenaar hebben we in een sloot een kikker gevangen en die hebben we in de ertensoep gegooid en toen lustte het niemand meer.

Was het huis in puin geschoten van jullie: Nee niks.

Hadden jullie ook een fiets: Ja allemaal geen één weggehaald we hadden een (Ausweis)

Hadden jullie ook een wapen: Ja een jachtgeweer en een vuurbuks

Hebben jullie ook nog voorwerpen van de oorlog: Allemaal weggedaan maar we hadden van alles.

Hadden jullie ook huisdieren of vee: Ja koeien kippen poezen een hond en varkens.

Hoe duur waren de voedselbonnen of hadden jullie geen voedselbonnen: We hadden het wel. Prijs: wat er iemand voor geven wou en veel zwarte handel in de voedselbonnen.

Hadden jullie goede kleding of schoenen: Wel goede kleding maar schoenen redelijk.

Hadden jullie ook joodse onderduikers: Nee geen joodse maar wel andere van de Nederlandse spoorwegen.

Hadden jullie ook ernstige ziektes in de oorlog: Wij niet soms fitus drituritus. (diaree)

Was de oorlog:

- . erg
 - . vreedzaam
 - ✓ spannend
 - . zelig
- Waren de Duitsers:

- . stom
- ✓ viel wel mee
- . leuk
- . hard/ruw

Was er ook school voor de kinderen: Eerst wel later niet meer.

Hadden jullie ook stroom in huis: Als het niet kapot was wel maar het was vak kapot.

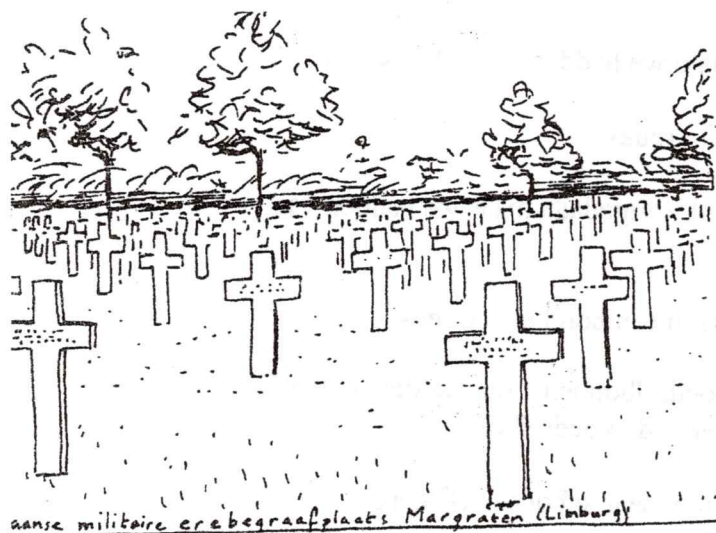
Werkte opa op het land: Als het niet te gevaarlijk was wel.

Als jullie kinderen hadden hadden die dan ook wat te doen: Spelen heel veel met andere kinderen.

Is er ook een kennis of familielid dood gegaan in de oorlog: Nee

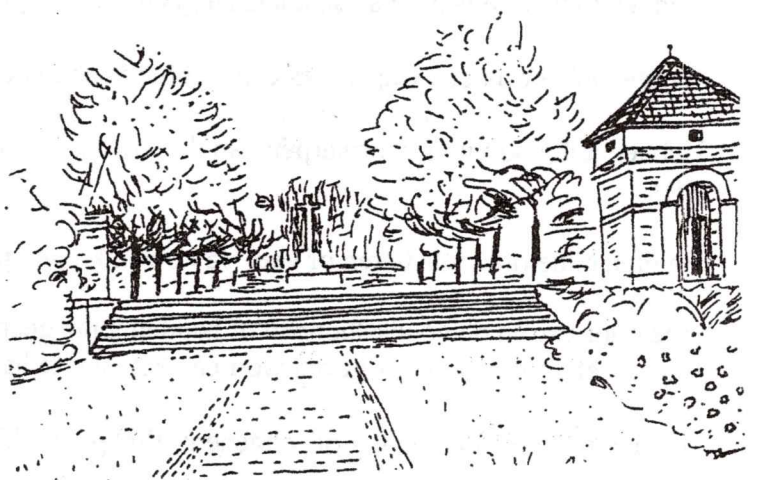
Lijkt de oorlog in Bosnië veel op de Tweede Wereldoorlog: Nee

Wat was het ergste in de oorlog: Bombardementen dat was regelmatig o.a. Brandbommen en Fosforbommen.

Nederlandse militaire erebegraafplaats Margraten (Limburg)

Nederlandse militaire erebegraafplaats Holten (Overijssel)

Arend Jan Zieverink - Schrik

1. Hoe oud was jij in de oorlog: 21 jaar oma 20.
2. Moest jij nog naar school: Wij hoefden niet naar school en ik had al verkering met oma.
3. Wat aten jullie in de oorlog: Spek, varkens vlees, havermout eigenprodukten anders kan je niks krijgen.
4. Hebben jullie geschild: Ja tegen het huis we hebben daar maar een paar keer in gezeten.
5. Wat deden jullie in de schuilkelders: krant lezen en we hadden een kaars.
6. Waar hebben jullie geschild: Bij het huis.
7. Met hoeveel personen hebben jullie geschild: meestal met een man of 4, 5 of 6.
8. Wanneer vielen de Duitsers binnen: Om 10 mei we gingen heen melken 's morgens toen we thuis kamen wisten ze dat er oorlog was.
9. Van welke kant kwamen de Duitsers: Van Borculo en ze kwamen bij Rekken de grens over. De Hollanders ontplofte de brug bij Twenthe Rijnkanaal, en bij de Laarberg zat ook dynamiet.
10. Ging het er hier niet/wel rustig aan toe: Er is niet geschoten want de mensen zaten bij de IJssel linie.
11. Hielden de Duitsers zich aan de regels: Ze hebben hier niks op de kop gezet.
12. Werd er een ernstige strijd geleverd: Nee.
13. Moesten jullie schuilen voor bommen en granaten: Aan het einde van de oorlog wel maar in het begin niet.
14. Zijn jullie nog gebombardeerd: Nee.
15. Was hier een verzetsgroep: Er waren wel verzets mensen er zaten ook verraders bij.
16. Was hier een Duitse spion: Nee er was geen Duitse spion.
17. Hebben jullie de hongerwinter meegemaakt: Wij hadden nooit geen honger er waren wel Amsterdammers die bij ons kwamen en eten wilden hebben.
18. Heeft bij jullie in huis een onderduiker geschild: Ja Jan Lammers, Kees Pot, Koos van Rhein en bij oma in Rekken hebben ze een Engelse piloot gehad.
19. Zijn er hier in de buurt nog rassia's geweest: Ja ze wilden de Schoenmaker hebben en Kassenberg en nog wat meer.

20. Is hier nog veel verwoest: Ja Bovenschutte en nog wat meer. Bij de Woerd werd in het kippenhok brandbommen gegooid.

21. Zijn jullie of kennissen bevriend geraakt met een Duitser:
Nee.

22. Was hier in de buurt nog een Duits kamp: Nee, inkwatering, dat is dat een paar Duitsers een paar nachten hier slapen.

23. Wie hebben jullie bevrijd: De Engelsen, ook Poolse soldaten moesten in Engeland in dienst Nederlandse soldaten gingen via de zee 's avonds naar Engeland ook Canadezen waren hier veel.

24. Moest jij nog vechten of jouw vader: Nee afgekeurd, dat was tussen 1918 en 1938.

25. Hebben jullie een gewonde bevrijder geholpen: Nee

26. Kenden jullie nog een van de bevrijders: Oma had een bevrijder in huis die hete Jimmy hij weet niet of die leeft 3 weken daarna kwamen er rassa's, iemand heeft na de bevrijding in Haarlo zien lopen.

27. Van welke kant kwamen de Geallieerden: De Engelsen kwamen van Geesteren met tanks toen is er wel geschoten.

28. Zijn er nog ziektes geweest: Er waren geen ernstige ziektes alleen de Duitsers waren bang voor tifus een soort schurft huidziekte.

29. Waar is de ernstigste strijd geleverd: Geen echte strijd we moesten een keer bij de bruin plat op de grond gaan liggen want de Engelsen waren tegen de Duitsers aan het vechten aan de overkant.

30. Hebben de Duitsers zich overgegeven of zijn ze gevlucht:
De meeste zijn door de Engelsen gevangen genomen en de andere zijn gevlucht.

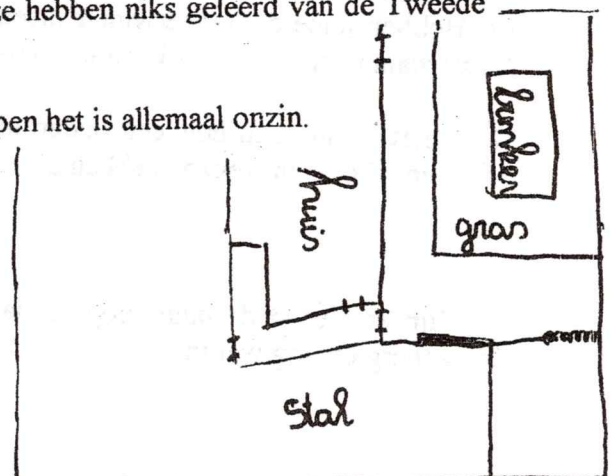
31. Hebben jullie nog herdenkingen van de oorlog: Een bomscherf van een raket van de Engelsen die bom hete de Tifol.

32. Is familie of kennissen in de oorlog omgekomen: Een paar Duitse jongen die moesten vluchten met een meid toen kwam er een Engels vliegtuig aan die schoot en een meid en die is verongelukt de kist was te klein.

33. Wat vind jij van de oorlog nu: Een grootte chaos ze hebben niks geleerd van de Tweede Wereld Oorlog, dat is heel erg.

34. Heeft u nog een goede raad: Ze moeten er mee stoppen het is allemaal onzin.

Arjan en Daniel.

Vragen over de Tweede Wereldoorlog aan Jannie Reugebrink.

Jannie Reugebrink

- 1: Hoe reageerde u toen de tweede wereld oorlog begon? Was u bang?: ***Ik heb het niet zo bewust meegemaakt dus daar kan ik niet echt op antwoorden.***
- 2: Hoe oud was u toen de oorlog begon?: ***Ik was ongeveer 7 jaar.***
- 3: Zijn er nog familieleden van u opgepakt?: ***Nee.***
- 4: Was er een schuilkelder in de buurt en zoja heeft u daar ingezeten?: ***Ja er was een schuilkelder in de buurt waar weet ik niet meer. En ja ik heb er wel eens een keer ingezeten als er bommen of granaten vielen.***
- 5: Moest u ook dingen inleveren aan de Duitsers?: ***Ja we moesten radio's en paarden aan de Duitsers geven.***
- 6: Had u genoeg voedsel?: ***Ja wij hadden wel genoeg voedsel want wij waren boeren dus kregen wij voedsel van eigen verbouw.***
- 7: Zijn er nog Duitsers in Gelselaar geweest?: ***Ja er waren Duitsers in de oude G.A.v.d. Lugtschool.***
- 8: Zijn hier nog bommen of granaten gevallen?: ***Ja er zijn nog bommen gevallen. Van wat ik mij kan herinneren waren het er 7 waarvan er 5 of 6 zijn ontploft. Er is ook een bom bij ons in het weiland gevallen en die heeft Herman op vrijdag 14 februari 1975 gevonden.***
- 9: Waren er ook sluipschutters in Gelselaar?: ***Ja maar wij hadden er geen last van.***
- 10: Heeft u ook iemand gezien die door de Duitsers is meegenomen of is doodgeschoten?: ***Nee dat heb ik gelukkig niet gezien.***
- 11: Waren er ook bezette huizen die er nu nog staan?: ***Ja de Duitsers hebben in de oude G.A.v.d. Lugtschool gezeten.***
- 12: Heeft u onderduikers gehad?: ***Nee wij hebben geen onderduikers gehad maar kennissen onder andere een vriendin van mij hadden wel onderduikers.***
- 13: Waren die onderduikers ook betrappt?: ***Nee ze hebben gelukkig die onderduikers niet betrappt.***
- 14: Heeft uzelf ondergedoken gezeten?: ***Nee gelukkig niet.***
- 15: Had u ook een verborgen radio?: ***Nee.***

16: Heeft u wel eens gestolen in de tweede wereld oorlog?: *Nee maar we hebben wel een paar zakken graan voor de Duitsers achtergehouden en we hebben ook wel eens stiekem een paar varkens geslacht terwijl dat eigenlijk niet mocht van de Duitsers.*

17: Zat u in het verzet?: *Nee.*

18: Bent uzelf is een keer gewond geweest?: *Nee gelukkig niet nee.*

19: Heeft u nog nachtmerries over de tweede wereld oorlog?: *Nee.*

20: Had u genoeg voedsel in de honger winter?: *Ja.*

21: Hoe reageerde u toen de oorlog was afgelopen?: *Iedereen en ook wij liepen over straat zonder na te denken.*

22: Als u nu het nieuws kijkt en u ziet al die oorlogen in de wereld wat denkt u dan?: *Ik heb niet echt veel van de oorlog meegemaakt maar ik kan wel hun angst en leed begrijpen.*

Wildrie en Beba

Mijnoprui- ming liet fosforbom „ploffen” in Gelselaar

GELSELAAR. — Twee specialisten van de Mijnoprui-
mingsdienst uit Culemborg hebben gistermiddag rond half
twee de fosforbom tot ontploffing gebracht, die eerder deze
week door landbouwer H. Reugebrink bij de Schoolstraat
was gevonden. De bom, die tijdens de tweede wereldoorlog
in Gelselaar moet zijn gedropt, explodeerde achter het kerk-
hof op het stuk bouwland, dat eigendom is van landbouwer
Varenhorst.

De explosie ging gepaard met
een enorme knal, die tot in de
verre omtrek was te horen. Er
ontwikkelde zich een vuurzee, die
na korte tijd overging in roet.

Voordat de granaat ontplofte,
werd het projectiel door de spe-
cialisten van de mijnoprui-
mings-

dienst met uiterste voorzichtig-
heid behandeld. De bom werd in
het midden van het bouwland ge-
legd, vervolgens iets ingegraven
waarna een lont werd bevestigd
aan de ontsteking. Op ongeveer
honderd meter afstand werd de
fosforgranaat tot ontploffing ge-
bracht.

Interview met Diena Roesink

prachtover

Hoe oud was u toen de oorlog begon?

Ik was 36 jaar

Hoe oud waren uw vader en moeder?

Mijn schoonouders waren 62 en 64

Heeft u ondergedoken?

Nee

Waren er onderduikers bij u

Ja er was een onderduiker

Wat aten jullie in de oorlog?

We aten aardappelen en brood

Hadden jullie te kort aan voedsel?

Nee we hadden niet te kort aan voedsel

Ruilden jullie dingen voor voedsel?

Ja we ruilden eieren voor koffie of thee bij de Duitsers

Hadden jullie een radio?

Ja we hadden wel een radio

Mocht u daar naar luisteren?

Ja we mochten een enkele keer er naar luisteren van de Duitsers

Werden er van u spullen vernietigd?

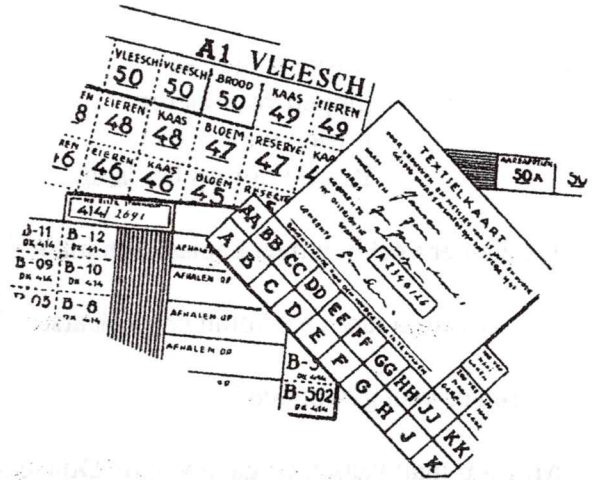
Nee er werden geen spullen van mij vernietigd

Hadden jullie dieren?

Ja we hadden dieren

Wat voor een dieren?

Paard koeien en varkens en een hond

Wat deden jullie daar mee?

Varkens mesten
kippen voor eieren
koeien voor melk
Paard voor op het land

Werden er veel bommen geplaatst in jullie dorp/stad

Nee er waren niet veel bommen geplaatst in hun dorp

Waren er veel gewonden?

Moest u man vaak mee gaan van de Duitsers?

Ja om kapstokken te vervoeren .

Wat betekende oorlog voor u?

Van slechte omstandigheden. Als je op een Boerderij woont had je niks te klagen
Maar in het dorp had je wel voedsel gebrek.

Marieke en Jacqueline

Dubbel

Toen het ene land het andere land had overwonnen,
was het twee keer zo groot en twee keer zo moe.

En twee keer zo verwoest.

Toen het ene land het andere had overwonnen,
had het twee maal zoveel doden en gewonden.

En twee maal zoveel lege magen.

Toen het ene land het ander land had overwonnen
was het twee keer zo groot en twee keer zo moe.

Theo Olthuis

Vragen over de Tweede Wereldoorlog

- 1 Vond je het eng?
Ja de oorlog is altijd eng.
- 2 Hebben jullie onderduikers gehad?
Ja we hebben onderduikers gehad van Tijink uit Noordijk.
- 3 Hebben jullie nog ondergedoken gezeten?
Ja met Limburgers want anders hadden we tankergraven moeten graven in Zevenaar.
- 4 Zijn er wel eens bombardementen in de buurt geweest?
Ja in de Kulsdom bij Stroomboer toen is het huis in gezakt en de schoorsteen is gevallen op een oude oma die de dood vond.
- 5 In wat voor een leger heeft u gezeten?
In het vierde regiment van de huzaren in Zutphen.
- 6 Zijn er bij jullie in het leger mensen gedood?
Ja.
- 7 Hadden jullie genoeg te eten en wat hadden jullie te eten?
Ja in huis en in het leger hadden we genoeg te eten, we aten aardappelen en brood en vlees dat we zelf stiekem slachten van een koe en kalf.
- 8 Kwamen er wel eens mensen uit de stad om eten te vragen?
Ja er kwamen wel eens mensen om eten te vragen.
o.a. gerst en aardappelen. Ze kwamen zelfs nog uit Den Haag.
- 9 Hadden jullie genoeg brandstof om warm te blijven?
Ja we hadden genoeg om warm te blijven anders hakten we wel iets uit het bos en ook wel posten (palen).
- 10 Waren er wel eens razzia's in de buurt?
Ja er waren wel eens razzia's.
- 11 Waren er NSBers bij jullie in de buurt?
Ja maar ik noem geen namen.
- 12 En waar zaten de onderduikers?
We hadden in een afvalberg een hut gemaakt. Van uit de hut ging er een slang naar buiten naar de sloot met een trech ter er aan daar kon men door plassen. Dus het was echt behelpen.
- 13 Is er veel verwoest?
Nee hier niet zo veel verwoest.
- 14 Hadden jullie de fiets nog?
In het begin wel maar later is die opgehaald door de landwacht (NSBers).

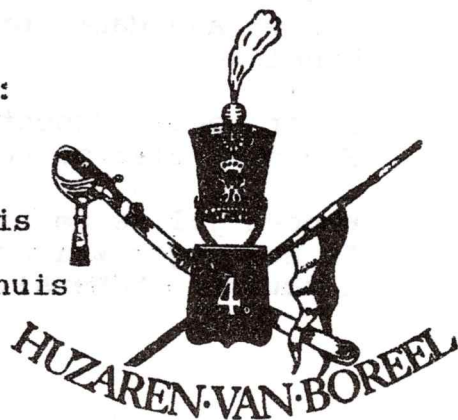
- 15 Hadden jullie illegale krantjes?
Ja de TROUW soms was dat niet vertrouwd.
- 16 Hadden jullie de radio nog?
Ja de radio is niet afgepakt door de landwacht.
- 17 Gingen jullie nog naar school?
Nee ik was te oud maar er werd wel school gegeven.
- 18 Kon je nog met je vriendjes spelen?
Ja we gingen naar een boerderij waar we afgesproken hadden en daar gingen wij dansen
- 19 Hadden jullie een schuilkelder?
Nee was niet nodig.
- 20 Ging er weleens een lucht alarm af?
Nee dan luiden ze met de kerkklok, maar dat is niet gebeurt.
- 21 Waren er luchtaanvallen?
Nee niet veel, maar aan het einde van de oorlog wel.
- 22 Moesten jullie wel eens vluchten?
Nee we hoefden niet te vluchten.
- 23 Zijn er gewonden gevallen in de fam.?
Nee gelukkig niet.
- 24 Wat vond je het ergste van de oorlog?
Dat we zouden verliezen.
- 25 Was je blij dat de oorlog voorbij was?
Ja erg blij en de Engelsen kwamen het ons vertellen.
- 26 Was je blij dat de Canadezen in ons land waren?
Ja heel erg.
- 27 Wanneer werd Gelselaar bevrijd?
4 mei 1945 Dacht hij.
- 28 Hoe zag het naar de oorlog het er hier uit?
Niet mooi maar wel herstelbaar.
- 29 Hoe vind u dat er oorlog is op de wereld?
Ik vind het verschrikkelijk er moet iets aan veranderen.

Geïnterviewd door:

Kirsten Draaijer
en
Riëtte te Geershuis

Vragen gesteld aan: Harmannes te Geershuis

De Binsloot

interview

1. Had u veel vrienden in de oorlog?

Ja, dat had hij wel.

2. Bleef u altijd in deze streek?

Nee, hij was in Druten tussen Maas en Waal.

3. Welke kleding had u aan in het leger?

Een helemaal groen uniform.

4. Had u wel eens een onderscheiding gekregen?

Nee.

5. Had u een schuilnaam?

Nee, geen schuilnaam.

6. Bent u wel eens gewond geraakt?

Nee, nooit gwond.

7. Moest u wel eens onderduiken?

Ja, hier als er eens een razzia was.

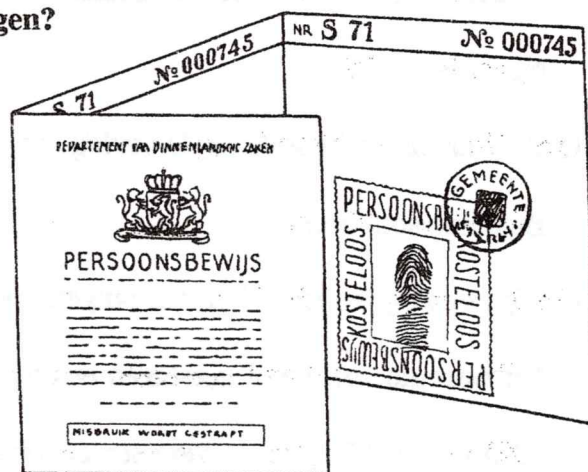
8. Waren er in deze streek veel onderduikers?

Er waren veel onderduikers, o.a. bij " De Busker, bij De Vloer, Bij Altenaar en bij De Snieder ".

9. Wat vond u ervan dat de koningin naar Engeland vluchtte?

Dat was goed, anders was ze opgepakt.

10. Wat vond u ervan dat Nederland al na 5 dagen capituleerde?

Tja, er was een overmacht.

11. Welke taak had u in het leger?

Een gewoon soldaat met een zware mitrailleur en een geweer.

12. Is er wel eens een razzia in dit huis geweest?

Nee, Nooit.

13. Zijn er in deze streek veel huizen gebombardeerd of aangestoken? Zo ja welke dan?

Nee, maar er vielen wel bommen.

14. Lagen er in deze streek veel bommen of mijnen?

Nee, hier niet.

15. Zijn er nog bekenden in de oorlog omgekomen?

Bekende soldaten.

16. Zijn er nog joodse bekenden omgekomen in de oorlog?

Uit Borculo veel en in Geesteren een man, een vrouw en kinderen.

17. Zijn er veel bruggen in deze streek vernietigd?

Nee.

18. Hebben er in deze streek veel mensen aan de spoorwegstaking meegedaan?

Nee.

19. Zijn er in deze streek veel dijken kapot gemaakt?

Nee hier niet maar verder naar het westen wel.

20. Moest u voor de Duitsers werken?

Ja, in Zevenaar tankvallen graven.

21. Op welke datum was Geesteren of Gelselaar bevrijd?

Geesteren op 1 april en Gelselaar kort daarna.

22. Zat u in het verzet?

Nee.

23. Is er nog veel veranderd na de oorlog?

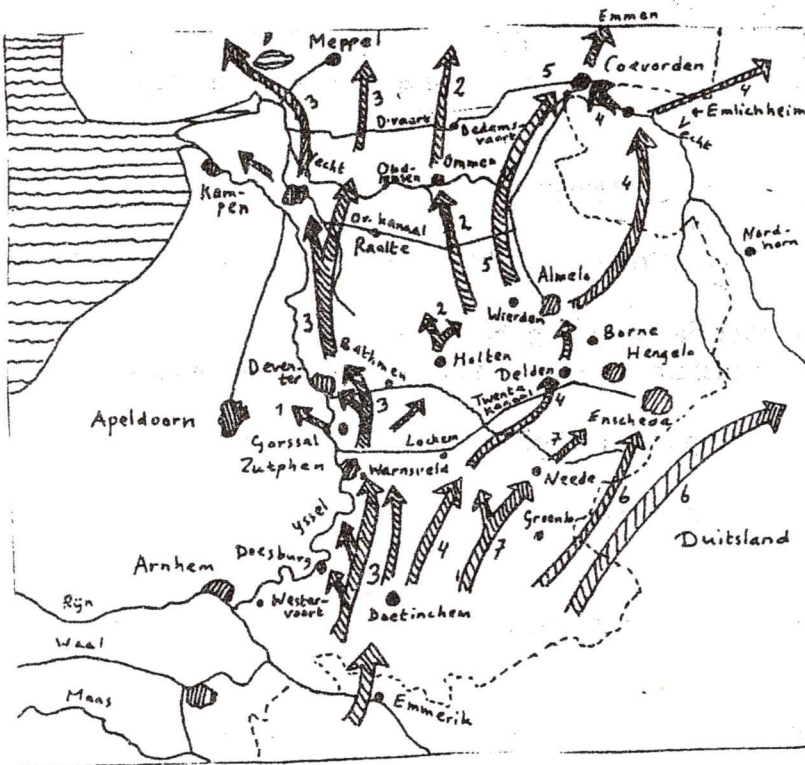
Ja, er is heel veel land weer opgebouwd en in deze streek zijn er trekkers gekomen, in de oorlog waren ze alleen nog maar in westen van het land.

24. Hebt u nog spullen uit de oorlog.

Nee.

Gemaakt door: Peter Lubberdink en Jarno Hilhorst.

Interview met de heer D.J. Lubberdink.

De weg die de bevrijders volgden:

1. Eerste Canadese Infanterie Divisie
2. Tweede Canadese Infanterie Divisie
3. Derde Canadese Infanterie Divisie
4. Vierde Canadese Tank Divisie
5. Eerste Poolse Tank Divisie
6. Britse Garde Tank Divisie
7. 43ste Britse Infanterie Divisie

Berend

Interview gehouden met B. Hilhorst (de opa van Linda)

10 April 1940 zijn de Duitsers ons land binnengekomen.

Berend was 27 jaar toen de oorlog begon.

Hij was weleens bang en vooral als er vliegtuigen over het huis vlogen, hij huilde nooit.

Hij kwam in het dorp en in de kerk regelmatig.

In de oorlog dronken ze surrogaat koffie en thee.

Rond de boerderij waren nooit Duitsers, maar N.S.B.-ers, de N.S.B.-ers hebben twee onderduikers opgepakt.

Er waren meestal 4 onderduikers overdag en 5 's nachts.

Er waren geen Joden of buitenlanders bij, maar wel een dokter.

Er waren geen onderduikers met een valse persoonsbewijzen bij.

Vlak voor de bevrijding was er bij Berend thuis een hoofdkwartier van de verzetsstrijders.

De verzetsstrijders hebben bij de burens een Duitse auto gepikt met 6 soldaten, die zij hebben overgegeven aan de Engelsen tussen Haarlo en Eibergen.

Ze hadden wel geld, maar er was niet veel te koop.

Ze hadden wel zeep.

Eten hadden ze volop, want soms werd er stiekem een koe geslacht.

Zijn kinderen hadden geen speelgoed.

Ze hadden niet veel bonnen en ze mochten niet alle eieren houden.

De melk ging naar de fabriek, wat we zelf wilden karnen bleef thuis.

Kerst vierden ze zonder kerstboom en ze vierden pasen met eieren en een klein paasvuurtje.

Er kwamen drie a vier mensen ongeveer gemiddeld per dag, 1 keer zijn er zelfs 32 geweest, om eten en bonnen te halen.

Een voorbeeld van zo'n iemand is een onderwijzer uit Henglo (Overijssel).

Hij had twee zonen en die hadden bijna niks te eten.

Daarom was hij op advies van de dokter erop uit getrokken om bonnen en eten te halen.

Die heeft hij fietsend bij Berend gehaald.

Diegene die eten halen gingen meestal diezelfde dag weer weg, behalve èèn keer toen lag er een dik pak sneeuw, er kwam een oude man met z'n zoon uit Utrecht die wel bleven overnachten (van zaterdag tot maandag.)

Met het dorsen was er altijd een controleur die op moest schrijven hoeveel je binnehaalde.

Daar ging een deel van naar de Duitsers.

Maar er was bij Berend een aardige controleur die graag mensen hielp, dus hielden ze zo wat achterwege.

De dag voor de bevrijding (zaterdag) kwam er een Duitser met geweer die zei dat hij een faraat wilde hebben.

Een faraat is een fiets.

Als er weer oorlog uitbreekt, raad Berend je aan: mensen te helpen die willen en moeten vechten voor volk en vaderland.

Het verschil tussen de mensen nu en uit de oorlog is, volgens Berend:

Vroeger hielpen de mensen elkaar meer en voelden zich ook meer op elkaar aangewezen.

Interviewsters: Linda Hilhorst en Andrea Sprukkelhorst.

